

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.1(159).37
УДК 796.08(477.85) "2022"

Ячнюк М.Ю.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Чернівецький національний університет імені Ю Федьковича
Зендик О.В.
старший викладач
Чернівецький національний університет імені Ю Федьковича
Верцимага А.А.
старший викладач, Західноукраїнський національний університет
Ячнюк Є.М.
студентка
Чернівецький національний університет імені Ю Федьковича

СПОРТИВНО-МАСОВА РОБОТА В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ НА БУКОВИНІ

У статті проаналізовано заходи спортивно-масового характеру проведені на Буковині, для дітей евакуйованих із зони бойових дій. Після початку повномасштабного вторгнення росією, понад 7,7 мільйонів українців стали внутрішньо переміщеними особами, які були змушені покинути місце постійного проживання, а наразі отримують допомогу. Західний регіон України, з самого початку війни, гостинно приймає переселенців, яких намагаються забезпечити увагою, комфортом та залучають дітей не тільки до навчальних занять у школах, а й до занять спортом. Руку допомоги дітям переселенцям на Буковині у такий складний час простягнули Федерації з різних видів спорту та різноманітні спортивні клуби. Чернівецькі комунальні заклади дитячо-юнацькі спортивні школи відновили свою навчально-тренувальну роботу, де діти-переселенці можуть безкоштовно займатися у восьми дитячо-юнацьких спортивних школах міста Чернівці та області.

Ключові слова: спорт, діти-переселенці, війна, рухова активність.

Yachnuk M., Zedyk O., Vertsimaha A., Yachniuk Y. Sports and mass work during the period of martial status in bukovina. The article analyzes mass sports events held in Bukovina for children evacuated from the war zone. Since the start of the full-scale invasion by Russia, more than 7.7 million Ukrainians have become internally displaced persons. They were forced to leave their place of permanent residence, and are currently receiving assistance. The western region of Ukraine, since the very beginning of the war, has been hospitably receiving immigrants, who are trying to provide them with attention and comfort, and involve children not only in school classes, but also in sports. Federations of various sports and various sports clubs extended a helping hand to displaced children in Bukovina at such a difficult time. Chernivtsi communal institutions of children's and youth sports schools have resumed their educational and training work, where migrant children can practice free of charge in eight children's and youth sports schools in the city of Chernivtsi and the region. The Department of Youth and Sports of Chernivtsi VRA, together with the Bukovyna police officers, organized a sports festival for children evacuated from the war zone. The police officers introduced the small migrants to the specifics of their work, demonstrated the official vehicle, uniform attributes and told how they take care of people's safety and peace. The law enforcement officers also explained to the children what risks may be waiting for them in everyday life and how to avoid danger. The little boy looked at the special police vehicles, the car with interest, willingly tried on the equipment and took pictures with the guests in uniform.

Keywords: sports, migrant children, war, physical activity.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Обмеженням можливостей проведення організованих занять руховою активністю, фізкультурно-оздоровчих заходів та заходів фізкультурно-спортивної реабілітації внаслідок широкомасштабної збройної агресії росії проти України. Західні регіони України, забезпечили увагою, комфортом та залучили дітей не тільки до навчальних занять у школах але й до занять спортом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В світі загальноновизнаним є факт, що здоров'я та благополуччя населення є ключовими факторами економічного та соціального розвитку будь-якої країни, навіть в умовах воєнного часу. Перспективи розвитку і самого існування нашої держави значною мірою буде залежати від того, як відбувається процес відтворення основи продуктивних сил людських ресурсів. В ході дослідження нами були проаналізовані різноманітні інтернет видання та офіційний сайт Чернівецької ОВА, які висвітлюють спортивно-масові заходи, що залучають дітей-переселенців до спортивно-масової роботи в умовах сучасного воєнного стану.

Мета статті провести аналіз спортивно-масових заходів які були організовані на Буковині для дітей з числа внутрішньо переміщених осіб в період військового стану в Україні.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення інформації мережі Internet, статистичних звітів Управління молоді та спорту Чернівецької ОВА.

Виклад основного матеріалу дослідження: Після початку повномасштабної війни з Росією понад 7,7 мільйонів українців стали внутрішньо переміщеними особами. Внутрішньо переміщені особи, які змушені були покинути місце постійного проживання у зв'язку з широкомасштабним вторгненням російської Федерації в Україну, отримують допомогу. Їх стараються забезпечити увагою, комфортом та залучають дітей не тільки до навчальних занять у школах

але й до занять спортом. Ця підтримка дітей у складний час посідає важливе місце, оскільки таким чином створюються сприятливі умови їхньої життєдіяльності, допомагає їм адаптуватися до сучасних складних реалій, удосконалити й урізноманітнити дозвілля дітей, заохочувати їх до занять спортом і руховою активністю та виховувати національно-патріотичні цінності.

Внаслідок широкомасштабної збройної агресії росії проти України призупинено проведення уроків фізичної культури, занять з фізичного виховання, активних перерв, фізкультурно-оздоровчих заходів, роботи гуртків та секцій у закладах освіти.

У 2014 році в Україні вперше постало питання про захист своїх громадян, які постраждали під час подій у Криму, окремих районах Донецької та Луганської областей та зіткнулися з внутрішнім переміщенням значної кількості населення.

Згідно даних Міністерства соціальної політики, в Україні станом на 30 червня 2021 року налічувалось 1 млн. 472 тис. 733 внутрішніх переселенців. Проаналізувавши данні внутрішньої міграції українців з окупованих територій протягом останнього 2021 року, видно, що кількість облікованих внутрішньо переміщених осіб збільшилася на 3 тис. 408 осіб. Якщо порівняти з аналогічним періодом 2020 року, то в Україні стало на 23 тис. 576 переселенців більше.

На Донбасі проживає найбільше переселенців: 514176 осіб в Донецькій області та 284468 осіб в Луганській області. У Києві зареєстровано 16669 переселенців, в Харківській області – 136718, у Дніпропетровській області – 71732, у Київській області – 67527. Найменше переселенців у західній частині України: в Тернопільській області зареєстровано 2168 внутрішньо переміщених осіб, в Чернівецькій – 2419, у Рівненській – 342 осіб.

У зв'язку з нападом росії на Україну с 24 лютого 2022 року кількість українців були вимушені переїхати у більш безпечні регіони держави.

Кількість внутрішньо переміщених осіб з початку війни збільшилася з 1,5 млн. до 4,6 млн. Унаслідок розв'язаної росією війни 1,7 мільйона осіб обрали місцем тимчасового проживання захід України. Це Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька, Закарпатська, Тернопільська, Хмельницька, Рівненська, Волинська області», – вказують у Мінреінтеграції.

Північний регіон (Київська, Житомирська, Чернігівська, Сумська області) прийняв 1,6 мільйона ВПО, а центральний (Вінниччина, Черкащина, Кіровоградщина, Полтавщина) – один мільйон. У південному регіоні (Одещина, Миколаївщина) – 0,7 мільйона вимушених переселенців. За неофіційними даними, їх може бути набагато більше.

Війна внесла корективи в устрій життя всіх нас – ми мусимо жити, працювати та піклуватись один про одного в незвичних умовах.

З початком повномасштабної війни в Україні Західні регіони гостинно приймають переселенців усіх областей. Їх стараються забезпечити увагою, комфортом та залучають дітей не тільки до навчальних занять у школах, а й до занять спортом. Ця підтримка дітей у складний час посідає важливе місце, оскільки таким чином створюються сприятливі умови їхньої життєдіяльності, допомагає їм адаптуватися до сучасних реалій, удосконалити й урізноманітнити дозвілля дітей, заохочувати їх до занять спортом і руховою активністю та виховувати національно-патріотичні цінності [2].

Дитяча психіка найбільш вразлива до негативних змін зумовлених війною, запобігти стресу під час війни достатньо складно, але дуже важливо знайти шляхи, як його подолати. Психологи радять зайнятись руховою активністю, як одним із дієвих засобів стабілізації емоційного стану. На допомогу дітям переселенцям на Буковині у складний час простягнули руку допомоги Федерації з різних видів спорту та різноманітні спортивні клуби.

Українська асоціація футболу розробила проект «Відкриті уроки футболу» для дітей тимчасово переселених з областей де на даний час проходять боєві дії. Цей проект підтримала Асоціація футболу Чернівецької області. Психологічну допомогу, радість від гри, дружбу і спілкування через футбол дарують дітям-переселенцям та їхнім місцевим одноліткам Українська асоціація футболу, Асоціація футболу Чернівецької області.

Загальна мета проекту «Відкриті уроки футболу» – сприяти захисту дітей ВПО, які постраждали від війни та були вимушені переселитися на Західну Україну й надати їм можливість сформувати головні навички в найпопулярнішій у світі грі. «Відкриті уроки футболу» включають також компоненти психологічної підтримки дітям через потужний соціальний інструмент масового футболу, та навчання безпечної поведінки в умовах війни та її наслідків – мінімізації ризиків від вибухонебезпечних предметів, мін, надзвичайних ситуацій тощо.

Кожна команда-учасниця отримала велику кількість футбольних м'ячів та спортивного інвентарю, а кожна дитина футболку, бейсболку, браслет, диплом проекту, а також набори для малювання. Наразі проект реалізується в семи регіонах – Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Рівненській, Тернопільській, Хмельницькій та Чернівецькій областях.

Чернівецькі обласні дитячо-юнацькі спортивні школи відновивши свою роботу (тренування). Дітки можуть безкоштовно займатися у восьми дитячо-юнацьких спортивних школах, в тому числі й ті, хто тимчасово перебуває у Чернівцях та області. Там на вибір пропонують заняття з велоспорту, стрільби з луку, баскетболу, футболу, легкої атлетики тощо [3].

Федерація волейболу у Чернівцях провела благодійний майстер-клас з волейболу «Ми – українці». До заходу долучилось близько 60 дітей, серед них були діти з різних регіонів України та юні волейболістки, представниці Чернівецької обласної спортивної школи. Для дівчат влаштували спортивні естафети, а також продемонстрували основні елементи волейболу.

Представники різних спортивних федерацій підкреслили необхідність частіше проводити такі майстер-класи, аби дітки змогли трішки відволіктись, та обрати те, що їм подобається.

Федерація легкої атлетики спільно з Чернівецьким НОК і Управлінням молоді та спорту провели – «Олімпійський день». Це щорічний захід реалізується з нагоди дня заснування Міжнародного олімпійського комітету. Руханка, забіг, динамічні конкурси та подарунки. Саме так відзначали заснування Міжнародного олімпійського комітету у

Чернівцях. Захід зібрав близько 800 учасників – юних буковинців, а також переселенців, що знайшли прихисток на Буковині.

Для українців, що знайшли прихисток на Буковині, провели благодійний захід. У Чернівцях більше сотні дітей вимушених переселенців зібралися на благодійний захід, під час якого малечу розважали та заохочували до занять спортом, малюванням і робототехнікою. Малеча із захопленням дивилася бої роботів та автотрасові модельні перегони. Не забули організатори і про спорт. Для присутніх провели майстер-клас з дзюдо під керівництвом буковинських тренерів та, представників федерації дзюдо [1].

Щоб малюки, які були змушені приїхали до Чернівців через війну, змогли трішки відволіктись та повеселитись, викладачі та студенти факультету фізичної культури і здоров'я людини Чернівецького національного університету влаштували веселі старту.

У здоровому тілі – здоровий дух. Викладачі та студенти Чернівецького університету провели благодійний захід «Ми з України», у якому взяли участь діти з різних регіонів України. Для них влаштували спортивні естафети, під час яких юні спортсмени мали можливість продемонструвати силу, швидкість та витривалість.

В Україні презентували арт-терапевтичну розмальовку для подолання стресових ситуацій під час війни. Діти хочуть більше малювати – побачили у художній студії «Дарина арт» в Чернівцях і розробили програму арт-терапевтичних занять для дітей-переселенців. Тривалість одного – три години. Вона розрахована на дітей від 4 до 15 років і допомагає не тільки впоратися з тривогою та страхом, а й відновити відчуття безпеки, адаптуватися до нових умов. Детально продуманий комплекс вправ терапевтичної розмальовки розроблений та базується на принципах ігрової терапії, що дозволяє батькам самостійно допомогти дитині без додаткової участі психологів, коли вона перебуває у стресовому стані, охоплена гнівом, страхом чи замикається в собі. Так на заняттях крім розмальовок використовували малювання та ліплення. Страх можна вималювати на папері або виліплювати із пластиліну. Спочатку потрібно створити страшний образ, а потім перетворити його на щось смішне чи гарне. Бажано включити легку музику під час проведення подібного заняття [5].

У Чернівцях фітнес-клуб «Sport Life» – визнаний лідер на ринку товарів та послуг для спорту та здорового способу життя, так саме взяв активну участь у допомозі дітям переселенцям. В клубі розробили програму «День відкритих дверей», яка включає в себе блоки різного напрямку для дітей: навчання, розваги, розвиваючий блок: (розвиток логіки, пам'яті, уваги, базові заняття з плавання, йога, фітнесу, художніх навичок). Безкоштовно дітям запропонували взяти участь в уроки творчості для дітей 3-6 років, спрямований на розвиток дрібної моторики, фантазії, креативності (ліпка, аплікація, малюнок, вироби з глини, тіста).

Для дітей від 3 до 13 років організували майстер-класи з хенд мейду, на яких діти навчалися творити цікаві і красиві вироби своїми руками. Для дітей 5-6 років будь-якого рівня підготовки запропонували ігрове заняття у воді, спрямоване на освоєння з водним середовищем. Під час проведення заняття використовувалися надувні кульки, нудл. Для дітей 7-10 років, ігрове заняття у воді, яке включає елементи плавання, водного поло, синхронного плавання, аквааеробіки, з використанням різноманітного спорядження.

Для дітей 10-13 років, які вміють триматися на воді без додаткового обладнання заняття проводиться у великому басейні. Включало в себе навчання та удосконалення техніки спортивного плавання та розвитку фізичних якостей.

Тренери з дитячої йоги провели заняття з дітьми 6-8 років. Дитяча йога це своєрідна гімнастика, що здатна зміцнити тіло і покращити когнітивні функції мозку. Йога поєднує простоту виконання вправ і максимальну користь для здоров'я, позитивно впливає на формування гарної постави. Заняття йогою не потребують спеціальної підготовки підходять дітям різного віку, і що важливо не мають особливих протипоказань. Заняття йогою є відмінним засобом розслаблення. Особливо корисна дітям, які у повсякденному житті відрізняються підвищеною збудливістю, нервозністю, неухважністю. Активні вправи поєднувалися зі статичними в ігровій формі.

Враховуючи величезну роль ігрової діяльності в зростанні особистості дитини, під час організації рухового режиму значне місце відводиться рухливим іграм. Дітям від 2 років запропонували відвідування ігрової кімнати з інструкторами, які враховували вік дітей, наявність необхідного спортивного інвентарю та обладнання, та проводили з різними віковими групами дітей рухливі ігри різних видів: сюжетні й безсюжетні, ігри змагального типу, з елементами спортивних ігор та спортивних вправ, забав. Заняття з дітьми проводять професійні педагоги.

Управління молоді та спорту Чернівецької ВОА організувало для буковинської малечі та вимушених переселенців майстер-класи з інтер'єрної графіки, акварельного скетчингу та композиційної аплікації. Діти творили під наставництвом професіоналів.

В гуманітарному штабі спільно з Молодіжною радою при Чернівецькій ОВА проводили для дітей переселенців низку заходів з арт-терапії: розмальовували обличчя, створювали малюнки на футболках. Потім ці футболки продавалися на вулиці О. Кобилянської, а виручені кошти передали на ЗСУ.

Управління молоді та спорту Чернівецької ВОА разом з Буковинськими поліцейськими влаштували спортивне свято для дітей, евакуйованих із зони бойових дій. Співробітники поліції познайомили маленьких переселенців зі специфікою своєї роботи, продемонстрували службовий транспорт, атрибути однострою та розповіли, як дбають про безпеку і спокій людей. Також правоохоронці роз'яснили дітям, які ризики можуть чатувати на них в побуті та як уникнути небезпеки. Малеча з цікавістю розглядала поліцейські спецзасоби, автівку, охоче приміряла спорядження та фотографувалася з гостями в погонах.

Висновки. Чернівецька область з початку війни в Україні достатньо довгий час залишалась єдиним регіоном нашої держави, де не були зафіксовані ракетні удари чи інші акти агресії з боку росії. Саме ці фактори сприяли великій кількості переселенців та можливості на всіх рівнях влади та громадських організацій проводити спортивно-масові

заходи для дітей переселенців. Проте ми всі – українці, сподіваємось на те, що війна закінчиться як можна швидше і спортивно-масову роботу з дітьми можна буде проводити, як зазвичай, у всіх регіонах нашої незламної держави.

Літературні джерела

1. Джерело: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/igri-roboti-ta-sport-u-chernivcyah-rozvazhali-ditey-pereselenciv-foto-83910>. Сайт <https://acc.cv.ua/>
2. Джерело: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/u-chernivcyah-vidbuvsya-blagodiydiy-zahid-dlya-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-89681>. Сайт <https://acc.cv.ua/>
3. Джерело: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/bukovinciv-ta-gostey-mista-zaprosuyut-na-bezkoshtovni-zanyattia-v-dityacho-yunacki-sportivni-shkoli-83162>. Сайт <https://acc.cv.ua/>
4. Джерело: <https://acmc.ua/programu-art-terapevtychnyh-zanyat-dlya-ditej-pereselenciv-rozroblyv-chernivczyah/>
5. Проект плану відновлення України Матеріали робочої групи «Молодь та спорт» 2022 р.

Reference

1. Dzherelo: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/igri-roboti-ta-sport-u-chernivcyah-rozvazhali-ditey-pereselenciv-foto-83910>. Sait <https://acc.cv.ua/>
2. Dzherelo: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/u-chernivcyah-vidbuvsya-blagodiydiy-zahid-dlya-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-89681>. Sait <https://acc.cv.ua/>
3. Dzherelo: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/bukovinciv-ta-gostey-mista-zaprosuyut-na-bezkoshtovni-zanyattia-v-dityacho-yunacki-sportivni-shkoli-83162>. Sait <https://acc.cv.ua/>
4. Dzherelo: <https://acmc.ua/programu-art-terapevtychnyh-zanyat-dlya-ditej-pereselenciv-rozroblyv-chernivczyah/>
5. Proiekt planu vidnovlennia Ukrainy Materialy robochoi hrupy «Molod ta sport» 2022 r.